

zich-zelf sluiten voor al wat niet is het doorvoelen van den eigen, diepsten aard van een wezen of ding? Neen, dat is hem aangeboren, hij moèt dit doen. Het is hem aangeboren alles te vergeten voor dit eene, terwijl hij aanschouwt en herschept. Een opperst concentratie-vermogen van het denk-voelen wordt hier vereischt. Zoo ergens, dan is hier het woord waar: „Niemand kan twee heeren dienen”. Geen mensch kan schrijven om den roem, geen om het geld, geen om te hervormen (Ik spatieer, H. R.), en tegelijkertijd een kunstwerk scheppen. Alleen, wanneer hij op het objectief aanschouwen van den diepsten, eigen aard van een wezen of ding zijn geheele denk-voelen concentreert, kan hij 't”.

Wie zoo schrijft is een diep overtuigde. Hij heeft geen „meeningen”, hij wéét. Maar dit is het weten van den geloovige, niet van den wetenschappelijke. Ja zelfs niet geheel van den „objectieven”, opmerker. Want die constateert... dat wel degelijk sommige boeken, geschreven om te hervormen, kunstwerken zijn geworden. H. R.

La Revue de Hollande, littéraire, artistique, documentaire, nos 1, 2, 3 en 4 (Juillet à Octobre '15), La Haye, Plaats 24 (A. W. Sythoff, Leyde, éditeur).

De bedoeling van dit zeer smaakvol en royaal uitgegeven tijdschrift schijnt wel voornamelijk te zijn, belangstelling voor nederlandsche kunst en cultuur te wekken in de fransch sprekende landen. Een verrassende en loffelijke bedoeling voorwaar! Verrassend vooral omdat wij, Nederlanders, met zulke belangstelling nu juist niet verwend zijn. De groote omringende landen, met hun rijke scharen van eigen schrijvers, eigen kunstenaars op ieder gebied, plachten zich tot nog toe maar weinig te laten gelegen zijn, althans aan onze litteratuur! En kijk nu eens in deze eerste vier nummers van de Revue de Hollande. Een voortreffelijk artikel van Dirk Coster: Introduction à l'étude de la littérature néerlandaise, het begin eener ver-

taling van Van Schendels, „Zwerver Verliefd”, (Le Vagabond amoureux), van Borels „Laatste Incarnatie”, van een der beste vertellingen van Augusta de Wit, van een gedicht van Boutens. En een kroniek van onzen landgenoot P. Valkhoff, den schrijver der fransch-heldere artikelen over Anatole France in den Gids.

De „Revue de Hollande” heeft natuurlijk nog meer bedoelingen, doch deze treden nog niet alle zoo duidelijk aan den dag. In haar voorwoord laat de redactie zich louter negatief uit over 't geen haar tijdschrift wil: „La Revue de Hollande ne veut pas être une publication éphémère. Ce ne sera pas non plus une feuille de propagande, moins encore de polémique. Et si, dans les graves circonstances qui nous traversons, une part est laissée au commentaire des évènements, c'est que ces évènements inquiètent et occupent toutes les intelligences. C'est l'actualité tangible et implacable, et tout comme un journal d'informations, une revue doit en tenir compte. Nous préférons à un programme plein de promesses, des réalisations immédiates ou prochaines; à une imposante profession de foi, le sentiment de notre entière indépendance”.

Uitstekend, wij wachten gaarne af, erkennend dat de „réalisations immédiates” in deze eerste nrs de uitgave al volkomen wettigen. Immers welk fransch tijdschrift zou bereid geweest zijn de voor mij opgesomde bijdragen te plaatsen? En er zijn er meer zoo. Inderdaad, beter dan alle beloften, is het onmiddellijk bewijzen van bestaansrecht door voortreffelijkheid van inhoud.

Wat het uiterlijk betreft ken ik geen in Frankrijk gedrukte revue die met deze fransch-hollandsche kan wedijveren.

Een hartelijke gelukwensch dus aan den „redacteur-en-chef” G. S. de Solpray en zijn medewerkers. De hollandsche litteratuur heeft zóóveel aan de fransche te danken, dat het ons, hollandschen schrijvers, wel zeer veel voldoening geven zou, als ook in omgekeerde richting eenige erkenning en dankbaarheid ontstond. H. R.